

SADRŽAJ.....	1
ŠESTOMESEČNI IZVEŠTAJ RADA	2
POSETE I AKTIVNOSTI USTAVNOG SUDA.....	4
LIČNA ISKUSTVA I PRAKSE.....	6
ESLjP – VAŽNE ODLUKE.....	8
VENECIJANSKA KOMISIJA - VAŽNI DOGAĐAJI.....	11
PRESUDE.....	12
KO MOŽE PODNETI ZAHTEV U USTAVNOM SUDU.....	13
PODNOŠENJE ZAHTEVA.....	14

Ustav Kosovo - Poglavlje VIII

Ustavni sud

Član 112

[Osnovna Načela]

1. Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.
2. Ustavni sud je potpuno nezavistan u obavljanju svojih dužnosti.

Sastav Ustavnog suda

Ustavni sud Republike Kosovo je sastavljen od 9 (devet) sudija.

Sudije Ustavnog suda Republike Kosovo se imenuju u skladu sa članom 114 [*Sastav i Mandat Ustavnog suda*] Ustava i članovima 6 i 7. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo.

Nakon osnivanja Ustavnog suda u 2009 godine i u skladu sa bivšim članom 152 [*Privremeni Sastav Ustavnog suda*] Ustava, 6 (šest) od 9 (devet) sudija je imenovao predsednik Republike Kosova na predlog Skupštine.

Od 6 (šest) domaćih sudija 2 (dva) su služili za neobnovljiv rok od 3 (tri) godine, 2 (dva) sudija su radili bez mogućnosti reizbora tokom perioda od 6 (šest) godina i 2 (dva) sudija rade bez mogućnosti reizbora tokom perioda od 9 (devet) godina.

U skladu sa gore navedenim članom 152 [*Privremeni Sastav Ustavnog suda*] Ustava, 3 (troje) međunarodnih sudija je imenovao Međunarodni civilni predstavnik, nakon konsultacije sa predsednikom Evropskog suda za ljudska prava.

Ustavni sud se trenutno sastoji od 8 (osam) sudija: 6 (šest) domaćih sudija i 2 (dva) međunarodnih sudija.

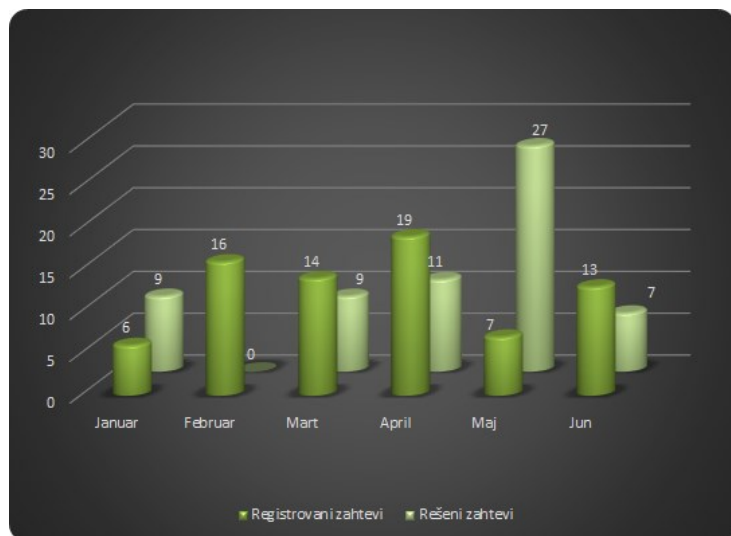
Status predmeta

Tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2017. godine, Sud je imao na radu ukupno 156 zahteva/predmeta:

Ukupno 63 zahteva je rešeno ili 40.4% svih slučajeva na raspolaganju.

Tokom ovog perioda, 69 odluka je objavljeno na internet stranici Suda i prosleđeno stranama.

Dinamika primljenih zahteva po mesecima (1. januar – 30. jun 2017. godine)

U nastavku su predstavljene 5 presude koje je Sud doneo tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2017:

- Presuda u slučaju KO 01/17, podnosilac zahteva: Aida Dërguti i drugih 23 poslanika Skupštine Republike Kosovo. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti Zakona o izmeni i dopuni Zakona br. 04/L-261 o ratnim veteranima Oslobođilačke Vojske Kosova.
- Presuda u slučaju KO 12/17, podnosilac zahteva: Ombudsman. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena saglasnosti sa Ustavom članova 55 (stavovi 4 i 5), 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67 i 68 Zakona br. 05/L-087 o prekršajima.
- Presuda u slučaju KI 22/16, podnosilac zahteva: Naser Husaj. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti presude Rev. br. 335/2015 Vrhovnog suda Kosova od 14. decembra 2015. godine.
- Presuda u slučaju KI 34/17, podnositeljka zahteva: Valdete Daka. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti odluke br. 50/2017 Sudskog saveta Kosova od 6. marta 2017. godine.

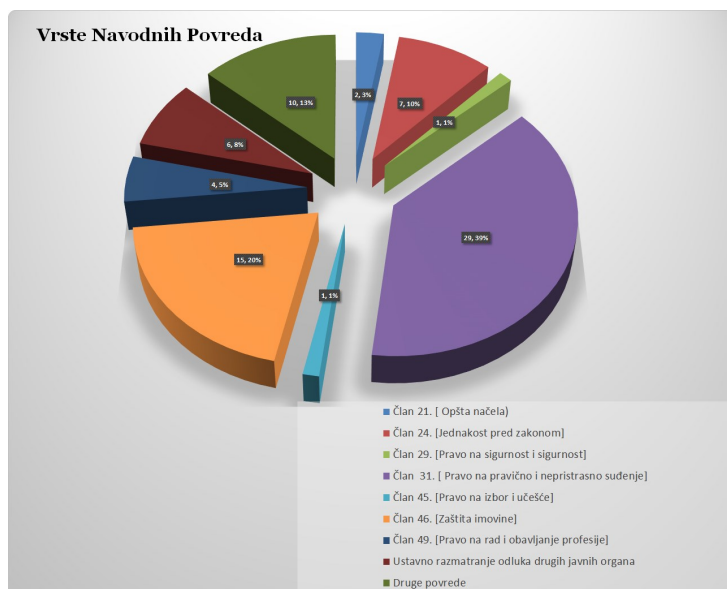
- Presuda u slučaju KI 31/17, podnosilac zahteva: Shëfëqet Berisha. U podnošenom zahtevu se tražilo ocena ustavnosti odluke CLM br. 10/2016 Vrhovnog suda Kosova od 24. avgusta 2016. godine.

Vrste navodnih povreda

Vrste navodnih povreda od 99 primljenih zahteva tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2017. godine, su sledeće:

- Član 21. [Opšta načela], 2 slučaja ili 2.7%;
- Član 24. [Jednakost pred zakonom], 7 slučajeva ili 9,3 %;
- Član 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], 1 slučaj ili 1.3%;
- Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 29 slučajeva ili 38.7%;
- Član 45. [Pravo na izbor i učešće], 1 slučaj ili 1.3%;
- Član 46. [Zaštita imovine], 15 slučajeva ili 20.0%;
- Član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], 4 slučajeva ili 5.3%;
- Ustavno razmatranje odluka državnih institucija, 6 slučajeva ili 8.0%; i
- Druge povrede, 10 slučajeva ili 13,3%;

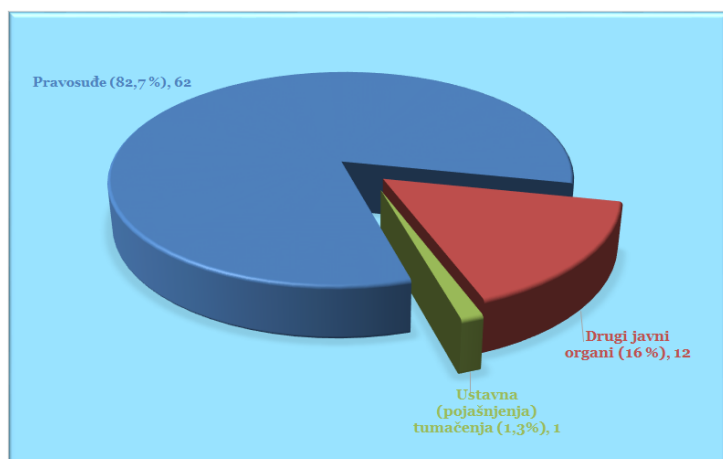
Navodne povrede prema vrsti (1. januar – 30. jun 2017. godine)

Navodni počinioci kršenja prava

- 62 ili 82,7 % zahteva se odnose na odluke sudova
- 12 ili 16 % zahteva se odnose na druge javne organe
- 1 ili 1,3 % zahteva se odnose na ustavna tumačenja ili pojašnjenja

*Navodni prekršioc prava
(1. januar – 30. jun 2017. godine)*

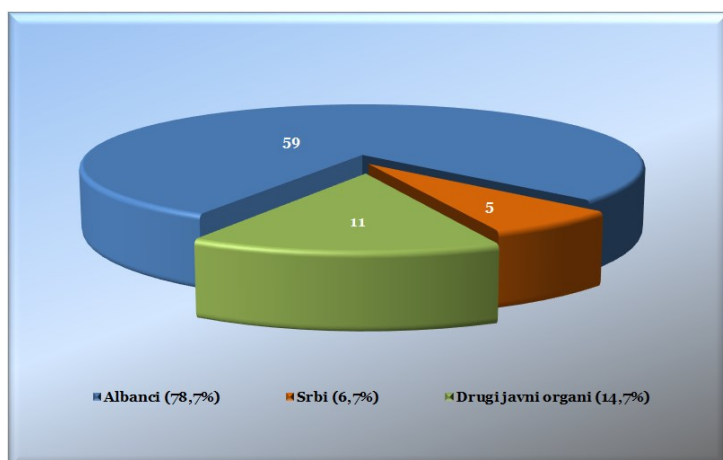

Pristup Sudu

Pristup pojedinaca se prikazuje na sledeći način:

- 59 zahteva je podneto od Albanaca, ili 78,7%
- 5 zahteva je podneto od Srba, ili 6,7%
- 11 zahteva je podneto od strane drugih javnih organa (pravna lica), ili 14,7%

*Etnička struktura podnosilaca zahteva
(1. januar – 30. jun 2017. godine)*

Sednice i veća za razmatranje

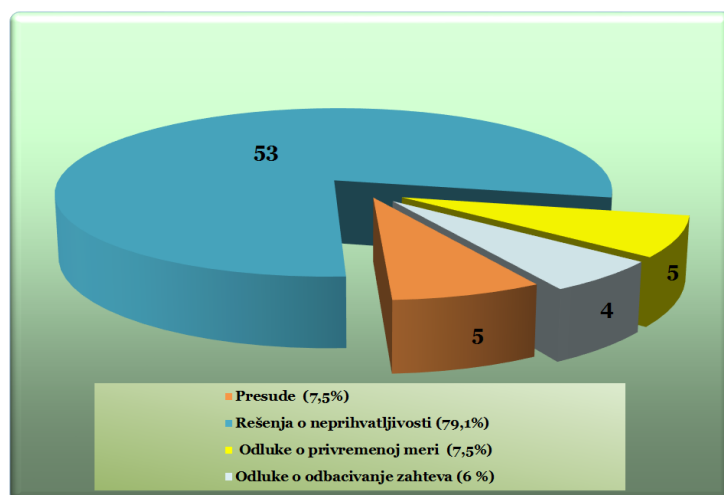
Tokom šestomesečnog perioda: 1. januar – 30. jun 2017. godine, Ustavni sud je održao 19 plenarnih sednica i 67 veća za razmatranje, u kojim su razmatrani slučajevi rešeni odlukama, rešenjima, presudama i privremenom merom.

Od 1. januara do 30. juna 2017. godine, Ustavni sud je objavio 70 odluka.

Struktura odluka izgleda na sledeći način:

- 5 presuda (7,5%)
- 53 rešenja o neprihvatljivosti (79,1%)
- 5 odluka o privremenoj meri (7,5%)
- 4 odluke o odbacivanju zahteva (6 %)

*Struktura odluka
(1. januar – 30. jun 2017. godine)*

1 februar 2017

U Ustavnom sudu Republike Kosovo je održana radionica na temu: „*Uloga i nadležnosti Ustavnog suda: Odnos sa redovnim sudovima i drugim institucijama*“. Radionica je organizovana na inicijativu Kosovskog instituta za pravosuđe i u saradnji sa Ustavnim sudom Kosova, u kojoj je učestvovalo 17 novih tužilaca osnovnih tužilaštva iz različitih gradova u zemlji. Sudija Ustavnog suda, gđa Gresa Caka-Nimani i prvi savetnik Ustavnog suda, g. Sevdail Kastrati, su pobliže upoznali nove tužioce sa procesom rada i ulogom koju ima Ustavni sud vis-à-vis zakonodavne i izvršne vlasti, i redovnog pravosuđa, kao i efektu odluka Suda. U radionici se razgovaralo i o pitanju podnošenja zahteva Ustavnom sudu za ovlašćene strane da podnesu zahteve na osnovu Ustava, kao i o uslovima prihvatljivosti podnetih zahteva.

3 mart 2017

Zamenik predsednika Ustavnog suda Republike Kosovo, prof. dr. Ivan Čukalović, se sastao sa predsednikom Evropske asocijacije za obrazovanje, pravo i politiku i ujedno bivšim predsedavajućim

UNESCO-a za pravo na obrazovanje, prof. dr. Janom De Groofom. Tokom razgovora, zamenik predsednika Čukalović je obavestio profesora De Groofa sa načinom organizacije i funkcionisanjem Suda, sa dosadašnjim radom, kao i sprovođenjem svojih odluka od strane drugih javnih organa u zemlji. Kratku razradu je zamenik predsednika Čukalović posvetio i procesu donošenja odluka, kao i poštovanju sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava tokom razmatranja zahteva, prilikom čega je istakao i vredan doprinos međunarodnih sudija Ustavnog suda.

Saradnja sa srodnim institucijama u regionu i šire, članstvo u međunarodnim organizacijama, proces imenovanja sudija, kao i izazovi sa kojima se trenutno suočava ustavno sudstvo Kosova, su takođe bile tema zajedničkog razgovora.

31 mart 2017

Pravni savetnici Ustavnog suda Republike Kosovo i njihove kolege iz Vrhovnog suda Republike Kosovo, učestvovali su u zajedničkoj radionici na temu: „*Zaštita ljudskih prava prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i Povelji o osnovnim pravima EU*“, koja je održana u hotelu „Royal“ u Prištini.

Organizovana uz podršku Nemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ), radionica je imala za cilj obuku savetnika oba suda o teoriji i kategorijama ljudskih prava, sudskoj zaštiti ljudskih prava prema evropskim standardima, kao i zaštiti ljudskih prava pred Evropskim sudom pravde.

Moderator radionice je bio predsedavajući sudija u Vrhovnom upravnom sudu pokrajine Baden-Württemberg u Nemačkoj, prof. dr. Jan Bergmann, koji je tokom svoje prezentacije, kao značajne primere predstavio i nekoliko presuda Evropskog suda za ljudska prava sa sedištem u Strazburu.

22 maj 2017

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, je boravila u zvaničnoj poseti Nemačkom Saveznom Ustavnom sudu u Karlsruhu. Ona je primljena od strane predsednika ovog suda, g. Andreasa Voßkuhle, sa kojim je razgovarala o različitim aspektima produbljivanja međusobne saradnje između dva suda.

Predsednica Rama-Hajrizi je obavestila predsednika Voßkuhle i o dosadašnjem radu Ustavnog suda Kosova i o postignutim dostignućima u konsolidaciji ustavnog sudstva u zemlji, kao i o naporima ovog suda da se pridruži inicijativama i različitim međunarodnim institucijama.

Ona se zahvalila predsedniku Voßkuhleu na podršci koju su Ustavni sud Nemačke i njegova zemlja stalno pružali Ustavnom sudu Kosova, doprinoseći direktno i na konsolidaciji demokratije i zaštiti ljudskih prava na Kosovu u skladu sa međunarodnim standardima pravde. Predsednik Voßkuhle je čestitao predsednici Rama-Hajrizi na postignutim dostignućima i obećao da će podržati napredak institucije kojom rukovodi za Ustavni sud Kosova.

23 maj 2017

Predsednica Ustavnog suda Republike Kosovo, gđa Arta Rama-Hajrizi, je boravila u zvaničnoj poseti Ustavnom sudu Austrije, u Beču. Na sastanku održanom sa g. Gerhartom Holzingerom, predsednik Ustavnog suda Austrije, predsednica Arta Rama-Hajrizi je, između ostalog, razgovarala o mogućnostima unapređenja postojeće saradnje između dva ustavna suda.

Ona se zahvalila predsedniku Holzingeru na podršci koju je Ustavni sud Austrije pružao Ustavnom sudu Kosova od njegovog osnivanja kako putem razmene iskustava, tako i ostvarivanjem zajedničkih projekata.

U nastavku sastanka, oba predsednika su razgovarali o opštim pitanjima funkcionisanja pravosudnog sistema u obe zemlje, kao i o postojećim izazovima u naporima Ustavnog suda Kosova da se pridruži Evropskoj konferenciji ustavnih sudova.

Venera Kabashi

Program stažiranja u Evropskom Sudu za
ljudska prava

Strazbur

Ja sam bila deo četvrte grupe koja je prisustvovala na petomesečnoj studijskoj poseti Evropskom sudu za ljudska prava („ESLJP“). Za razliku od drugih kolega, ja sam bila u Diviziji 4.2 pod direktnim nadzorom g. Petera Kempeesa, šef Divizije, i g. Yllija Pece, advokat u Sekretarijatu. Ja sam isključivo radila na slučajevima podnetim protiv Albanije, sa vrlo malo izuzetaka. Moj svakodnevni rad je obuhvatao sledeće poslove i zadatke:

- Filtriranje novih slučajeva
- Izrada napomena pojedinačnih sudija
- Izrada napomena veća i presuda veća
- Izrada presuda koje su zasnovane na dobro ustaljenoj sudskoj praksi („*WECL*“ *procedura*)
- Sprovođenje istraživanja na zahtev Divizije za istraživanje i na direktan zahtev mog nadzornika u pogledu nerešenih slučajeva pred Velikim većem („*Grand Chamber*“)
- Izrada dopisa i pitanja Vladi
- Učešće na obukama, sastancima sa sudijama i učestvovanje na javnim raspravama
- Razmatranje slučajeva Velikog veća („*Grand Chamber*“) svake nedelje sa drugim advokatima u Sekretarijatu
- Povremeno prevođenje tvrdnji koje su pokrenute u novim slučajevima i drugi svakodnevni poslovi na zahtev nadzornika

Naučene lekcije

Pre mog odlaska i početka obuke, napravila sam listu stvari za koje sam bila najviše zainteresovana da naučim tokom moje petomesečne posete. Znala sam da postoji mnogo toga da se shvati i da pet meseci neće biti dovoljno za sve što može tamo da se nauči.

Dakle, moj glavni fokus je bio da naučim stvari koje se odnose na moj rad kao pravni savetnik u Ustavnom sudu.

Od značajnog dela obuke, ja sam bila zainteresovana da dobijem što detaljnije znanje u vezi sa glavnim članovima Konvencije na koje se pozivaju pred našim Ustavnim sudom i nekim drugim članovima na koje će se verovatno pozvati u bliskoj budućnosti.

U tom smislu, ja sam koristila sve moguće resurse u okviru ESLJP da shvatim primenu i druge temelje člana 5, člana 6. i člana 1. Protokola broj 1 uz EKLJP. To su prava Konvencije na koje su uglavnom pozivaju pred našim Ustavnim sudom. Stekla sam, takođe, značajno znanje o drugim članovima Konvencije, naime o članovima 8, 10, 11, 13 i 14.

Iz organizacionog dela, odnosno načina rada i slično, ja sam bila zainteresovana da naučim kako radi ESLJP i kako advokati obavljaju svoj posao kada je reč o ocenjivanju predstavke i odlučivanju o meritumu slučaja.

Ova pitanja su bile v naučiti kako bi se obogatile naše metode rada nakon povratka. Ja sam dosta naučila u vezi sa istraživanjem u okviru resursa ESLJP i uporednog prava; analizirajući tvrdnje o povredi prava Konvencije; razmatrajući i odgovarajući na takve tvrdnje; sastavljanjem argumenata i obrazloženja odluka o neprihvatljivosti i prihvatljivosti.

Ja sam napravila listu najboljih praksi za koje sam smatrala da se mogu sprovesti kod nas i diskutovala ih sa mojim nadzornicima u Ustavnom sudu.

Neke od ovih ideja su se pretvorile u konkretne projekt predloge, dok su neke druge počele da se primenjuju na dobrovoljnoj osnovi u okviru Pravne jedinice.

Sve u svemu, iskustvo koje sam stekla radeći 5 meseci u ESLJP je dokazalo da je veoma korisno za moj lični i profesionalni razvoj i za dalje unapređenje ljudskih resursa Pravne jedinice Ustavnog suda.

Na kraju, želim da izrazim svoju zahvalnost Ustavnom suda Kosova, Vladi Švajcarske i Kancelariji Saveta Evrope u Prištini, čiji je velikodušna podrška omogućila ostvarivanje pripravnčkog programa u ESLJP.

Vesa Caka

Program stažiranja u Venecijanskoj Komisiji

Strazbur

Tokom moje prakse u Venecijanskoj komisiji ja sam bila angažovana u izornoj diviziji Komisije, gde su mi dodeljeni razni zadaci od svih zaposlenih, uključujući u oblasti pravnog istraživanja i u odnosima sa javnošću i komunikacijama.

Osim pravnog istraživanja o reformi pravosuđa Republike Albanije, ja sam stalno vršila analizu i istraživanje o reformi pravosudnog sistema u Albaniji, uključujući i analize faktora koje bi mogle dovesti do potencijalnog otpora prema reformi pravosuđa u ovoj zemlji. Ja sam takođe pružila kratak izveštaj o zakonskim odredbama koje regulišu imenovanje, mandat, disciplinske mere i prestanak mandata sudija u redovnim sudovima Republike Albanije.

Nakon pripreme Privremenog mišljenja Venecijanske komisije o nacrtu ustavnih amandmana o pravosuđu Albanije, ja sam vršila istraživanje i identifikaciju svih Mišljenja Venecijanske komisije koja se odnose na odgovornost sudija, počev od 2009. godine do danas. Na kraju, ja sam takođe sastavljala sve reference koje se odnose na Privremena mišljenja Venecijanske komisije o nacrtu ustavnih amandmana koji se odnose na pravosuđe u Albaniji.

Ja sam bila potpuno angažovana i stalno istraživala tokom pripreme Privremenog mišljenja o ustavnim izmenama koje se odnose na pravosuđe u Albaniji. Privremeno mišljenje je usvojeno na 105. plenarnom zasedanju Venecijanske komisije. Pored pravnog istraživanja, ja sam bila stalno angažovana na pitanjima koja se tiču odnosa sa javnošću i pružila pomoć u poboljšanju preglednosti aktivnosti Venecijanske komisije, uključujući, ali ne ograničavajući se

na sledeće:

- internet stranici: www.venice.coe.int
- na biltenu Venecijanske komisije
- ažuriranjima članova Venecijanske komisije

Potrebno je napomenuti da nova verzija i format biltena koji sam ja pripremila i preporučila, sada se upotrebljava kao obrazac za Bilten Venecijanske komisije.

Ja sam imala takođe priliku da učestvujem na 104. plenarnom zasedanju Venecijanske komisije. Ovo je bila odlična prilika da izbliza doživim i imam koristi od diskusija i usvajanje mišljenja od strane država članica Venecijanske komisije.

Tokom ove plenarne sednice, bila sam angažovana da podržim i pomognem protokol sednice. Takođe, ja sam pomagala u pripremi Sinopsisa (CDL-PL-PV (2015) 003sin-e) 104. plenarnog zasedanja Venecijanske komisije (*Venecija, 23-24 oktobar 2015*).

Naučene lekcije

Bila je velika čast, zadovoljstvo i privilegija da budem u mogućnosti da podržim timove Venecijanske komisije za pet meseci i što je još važnije, dobila sam dobru priliku da učim. Ova mogućnost je obogatila i proširila moje znanje o Venecijanskoj komisiji i Savetu Evrope. Ja sam imala priliku da pažljivo posmatram, nadgledam i naučim ključne operacije i način na koji se Venecijanska komisija bavi svojim međunarodnim poslovima i pravnom saradnjom.

Radujem se što ću da koristim i primenim nova znanja i veštine u Ustavnom sudu Kosova. Veoma sam uverena i posvećena efikasnom korišćenju mog petomesečnog iskustva u Komisiji da stalno podržim rad u Ustavnom sudu Kosova. Isto tako se radujem doprinosu u budućoj saradnji između Ustavnog suda Kosova i Kancelarije Saveta Evrope u Prištini, Saveta Evrope i Venecijanske komisije.

Na kraju, želim izraziti iskrenu zahvalnost Ustavnom sudu, švajcarskoj vladi i Kancelariji Saveta Evrope u Prištini, čija je velikodušna podrška omogućila mi da učestvujem u program prakse na Venecijanskoj komisiji.

ESLjP – važne odluke
(1. januar – 30. juni 2017. godine)

*** Odbijanjem da oslobodi dva muslimanska učenika od obaveznih mešovitih časova plivanja, švajcarske vlasti su dale prednost obavezi dece da pohađaju pun nastavni plan i program i nisu povredile pravo na slobodu i religiju**

U svojoj presudi u slučaju **Osmanoğlu i Kocabaş protiv Švajcarske** (predstavka br. 29086/12), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio **da nije došlo do povrede člana 9. (Pravo na slobodu misli, savesti i veroispovesti)** EKLjP. Slučaj se odnosio na odbijanje muslimanskih roditelja da pošalju svoje ćerke, koje nisu stigle do puberteta, na obavezne mešovite časove plivanja u sklopu školovanja i odbijanje vlasti da im odobri izuzeće. Sud je utvrdio da je pravo podnosioca predstavke da ispolje svoju veru bilo predmet diskusije i primetio da je odbijanje vlasti da im odobri izuzeće od časova plivanja predstavljalo mešanje u slobodu veroispovesti koje je propisano zakonom i ostvarivanje legitimnog cilja (zaštita stranih učenika od bilo kog oblika socijalne isključenosti). Sud je, međutim, naglasio da je škola odigrala posebnu ulogu u procesu društvene integracije, posebno kada su u pitanju deca stranog porekla. Sud je uočio da je interes dece na puno obrazovanje, omogućavajući im uspešnu socijalnu integraciju u skladu sa lokalnim običajima i više, imao prioritet nad željom roditelja da svoje ćerke oslobode od mešovitih časova plivanja i da interes dece da idu na časove plivanja nije bio samo da nauče da plivaju, već pre svega da učestvuju u toj aktivnosti sa svim ostalim učenicima, bez izuzetka zbog porekla dece ili verskih ili filozofskih uverenja roditelja. Sud je, takođe, primetio da su vlasti ponudile podnosiocima predstavke veoma fleksibilne aranžmane kako bi smanjili uticaj učestvovanja dece u mešovitim časovima plivanja na verskim osuđujućim presudama svojih roditelja, kao što je omogućavanje njihovim ćerkama da nose burkini. Sud je takođe primetio da je postupak u ovom slučaju bio pristupačan i da je omogućio podnosiocima predstavke da imaju osnovanost svoje predstavke za izuzeće. Sud je u skladu s tim utvrdio da davanjem prednosti obavezi dece da pohađaju pun nastavni plan i program i njihovoj uspešnoj integraciji nad privatnim interesima podnosioca predstavke da dobiju izuzeće od mešovitih časova plivanja za svoje ćerke na verskoj osnovi, domaće vlasti nisu prekoračile znatne margine slobodne procene koja im je data u ovom slučaju, a koja se odnosila na obavezno obrazovanje.

*** Zabrana američkih državljana da usvajaju rusku decu je dovela do nezakonite diskriminacije**

U svojoj presudi u slučaju **A.H. i drugi protiv Rusije**

(predstavke br. 6033/13, 8927/13, 10549/13, 12275/13, 23890/13, 26309/13, 27161/13, 29197/13, 32224/13, 32331/13, 32351/13, 32368/13, 37173/13, 38490/13, 42340/13 i 42403/13), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio **da je došlo do povrede člana 14. (Zabrana diskriminacije) u vezi sa članom 8. (Pravo na poštovanje privatnog života i porodičnog života)** Evropske konvencije o ljudskim pravima. Predstavke su podneli 45 državljana SAD-a: kako u svoje ime, tako i u ime 27 ruske dece. Krajem 2012. godine, američki podnosioci predstavke su bili u završnoj fazi postupka usvajanja ruske dece, od kojih je mnogima bilo potrebno specijalističko lečenje. Međutim, nakon što je usvojen ruski zakon koji je zabranio usvajanje Rusa od strane američkih državljana, svi ovi postupci su iznenadno zaustavljeni. Podnosioci predstavke su tvrdili da, pošto su postupci bili u kasnoj fazi, veza između odraslih i dece je već bila formirana. Oni su se žalili da je zabrana povredila njihovo pravo na porodični život, da je bila diskriminativna i da je predstavljala zlostavljanje dece (pošto ih je sprečila da dobiju specijalističko lečenje u SAD).

Sud je zaključio da je zabrana usvajanja nezakonito diskriminisala potencijalne roditelje. To naročito zbog toga što je sprečilo usvajanje ruske dece od strane američkih aplikanata isključivo na osnovu državljanstva potencijalnih roditelja; i zato što je takva zabrana bila nesrazmerna prema navedenim ciljevima Vlade, s obzirom da je bila retroaktivna, neselektivna i primjenjivana bez obzira na status postupka ili pojedinačne okolnosti. Međutim, Sud je smatrao neprihvatljivom žalbu da je zabrana prouzrokovala zlostavljanje dece, jer je zaključio da su dobili adekvatan medicinski tretman u Rusiji.

*** Član 8. Konvencije štiti određene događaje privatnog i porodičnog života, obavezujući novinare da pokažu opreznost i predostrožnost u njihovom izveštavanju**

U svojoj presudi u slučaju **Rubio Dosamantes protiv Španije** (predstavka br. 20996/10) Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio **da je došlo do povrede člana 8. (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života)** Evropske konvencije o ljudskim pravima. Slučaj se odnosio na žalbu pop pevačice Pauline Rubio da joj se čast i reputacija oštetila primedbom na televiziji o njenom privatnom životu. Sud je zaključio da slava gđe Rubio, kao pevačice, nije značilo da njene aktivnosti ili ponašanje u privatnom životu treba da se obavezno smatraju kao da spadaju u javni interes. Činjenica da je mogla imati koristi od pažnje medija ne daje pravo TV programima da emituju neproverene komentare o njenom privatnom životu. Sud je ponovio da je određenim događajima iz privatnog i porodičnog života data posebna zaštita prema članu 8. Konvencije, što znači da su novinari morali biti oprezni i predostrožni kada su govorili o njima.

Stoga, širenje neproverenih glasina ili neograničeno emitovanje slučajnih komentara o bilo kom mogućem aspektu svakodnevnog života nekog lica se ne može smatrati bezopasnim. Nacionalne vlasti su trebale proceniti navedene TV programe kako bi razlikovali i balansirali one stvari koje su bile intimni dio privatnog života gđe Rubio i one koje su mogle imati legitimni javni interes.

*** Reakcija srpskih vlasti na tekst napisan o dobro poznatoj aktivistkinji za ljudska prava je bila nesrazmerna**

U svojoj presudi u slučaju **Milisavljević protiv Srbije** (predstavka br. 50123/06), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio **da je došlo do povrede člana 10. (Sloboda izražavanja)** Evropske konvencije o ljudskim pravima. Slučaj se odnosio na žalbu novinara o njenoj osudi zbog uvrede nakon teksta koji je napisala o Nataši Kandić, dobro poznatoj aktivistkinji za ljudska prava. Sudovi su smatrali da propustom da stavi jednu rečenicu – „Gospođa Kandić [je] nazivana vešticom i prostitutkom“ – pod navodnicima, novinarka, gđa Milisavljević je prećutno prihvatila te reči kao da su njene.

Sud je posebno utvrdio da je bilo očigledno, čak i bez navodnika, da ta rečenica, koju je napisao još jedan novinar i koja je ranije objavljena u drugom časopisu, nije bilo lično mišljenje gđe Milisavljević o gđi Kandić, već da je ona samo prenela kako gđu Kandić drugi doživljavaju. Štaviše, domaći sudovi, ograničavajući svoje obrazloženje na nedostatku navodnika, nisu uspjeli da u potpunosti izjednače pravo gđe Kandić na ugled protiv slobode izražavanja i dužnosti novinara gđe Milisavljević da prenese informacije od opšteg interesa.

*** Hrvatski zvaničnik nije pozvan da izvrši korupciju, već su mu prava bila ograničena u krivičnom postupku protiv njega**

Slučaj **Matanović protiv Hrvatske** (predstavka br. 2742/12) se odnosio na žalbu u vezi sa klopkom, merama tajnog nadzora i neobjavljivanja i korišćenja dobijenih dokaza. G. Matanović, podnosilac predstavke, potpredsednik Hrvatskog fonda za privatizaciju, osuđen je za korupciju u 2009. godini zbog prihvatanja i olakšanja mita u zamenu za podršku investicionim projektima i privatizacijama. Njegova presuda je u suštini bila zasnovana na dokazima dobijenim putem telefonskog prisluškivanja nakon prikrivene operacije koja uključuje doušnika. U svojoj presudi u slučaju, Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio **da nije došlo do povrede člana 6, stav 1 (Pravo na pravično suđenje)** Evropske konvencije o ljudskim pravima u vezi sa žalbom g. Matanovića o klopki. Sud je posebno utvrdio da razmatrajući sve aspekte, istraga organa tužilaštva je u suštini ostala u okviru tajnog posla, umesto da podstiče g. Matanovića da izvrši krivična

dela koja inače ne bi počinio; međutim, **došlo je do povrede člana 6. stav 1** Konvencije u pogledu neotkrivanja određenih dokaza u krivičnom postupku protiv g. Matanovića. Konkretno, zbog nedostatka proceduralnih zaštitnih mera, g. Matanović je bio sprečen da utvrdi da li su snimci u posedu tužilaštva isključeni iz spisa predmeta jer su se ticali pojedinaca koji nisu bili optuženi u postupku, mogli smanjiti njegovu kaznu ili staviti u sumnju obim njegove navodne kriminalne aktivnosti; i na kraju, **da je došlo do povrede člana 8. (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske)**, jer postupak za naručivanje i nadgledanje prisluškivanja telefona g. Matanovića nije bilo zakonit.

*** Porezi i naknade nametnute od strane nemačke crkve nisu povredili versku slobodu**

Prema nemačkom zakonu, neke crkve i verska društva imaju pravo da naplaćuju porez i/ili naknadu crkve za svoje članove. Pet podnosilaca se žalilo da kada su se ti porezi ili naknade obračunali i sakupili na osnovu zajedničkih prihoda podnosilaca i njihovih supružnika, to je povredilo njihovo pravo na slobodu veroispovesti. Konkretno, oni su se različito žalili da su bili obavezni da plaćaju posebne naknade svojih supružnika kada oni sami nisu bili članovi crkve; za traženje finansijske pomoći svojih supružnika da plate njihovu posebnu naknadu za crkvu, čineći ih zavisnim od svojim supružnicima zbog svoje slobode veroispovesti; ili da ih obavežu da nepravедno plate visoku naknadu za crkvu, kao što izračunato uzimajući u obzir prihode svojih supružnika. Neki podnosioci predstavki su se takođe žalili da su porezi ili takse bili diskriminatorni.

U svojoj presudi u slučaju **Klein i drugi protiv Nemačke** (predstavke br. 10138/11, 16687/11, 25359/11 i 28919/11), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio da je većina žalbi prema članu 9. (Sloboda veroispovesti) Evropske konvencije o ljudskim pravima neprihvatljiva. Konkretno, to je zbog toga što u takvim slučajevima porez/naknada nisu bile nametnute od strane države, već od crkava podnosilaca predstavke - koje su podnosioci predstavke mogli slobodno da napuste prema nemačkom zakonu.

Dakle, u većini slučajeva naplaćivanje i izračunavanje poreza/naknada su bile autonomne crkvene aktivnosti, koje se ne mogu pripisati nemačkoj državi. Međutim, u jednom slučaju, država je učestvovala u naplaćivanju posebnih troškova crkve za podnosioca predstavke koji nije bio član dotične crkve. To se dogodilo zato što je naknada koja je bila naplaćena supruzi podnosioca predstavke bila direktno snižena iz zahteva za refundaciju poreza suprotnom odlukom - tako da je podnosilac bio predmet finansijskih obaveza svoje supruge prema njenoj crkvi.

Međutim, ova suprotna odluka je podneta jer je sam par izabrao da podnese zajedničku procenu poreza i čini se da je podnosilac predstavke to mogao otkazati, podnošenjem obaveštenja o poravnanju.

U takvim okolnostima, naknada je bila proporcionalan način da država pokuša da racionalizuje poreske obaveze para, što nije uključivalo povredu Konvencije. Sud je takođe smatrao neprihvatljivim sve dalje žalbe podnosilaca predstavke u skladu sa **članom 8. (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), članom 9. (Sloboda veroispovesti) i članom 12. (Pravo na sklapanje braka)**, uzeti samostalno i/ili u vezi sa **članom 14. (Zabrana diskriminacije)**.

*** Nemogućnost sudije Vrhovnog suda da ospori svoju suspenziju u sudu je povredila Konvenciju**

U svojoj presudi u slučaju ***Paluda protiv Slovačke*** (predstavka br. 33392/12), Evropski sud za ljudska prava je jednoglasno zaključio **da je došlo do povrede prema članu 6. stav 1 (Pravo pristupa sudu)** Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Slučaj se odnosio na nemogućnost sudije da na sudu ospori odluku o suspenziji sa funkcije. G. Paluda, podnosilac predstavke i sudija Vrhovnog suda, je suspendovan čekajući disciplinski postupak protiv njega jer je optužio predsednika Vrhovnog suda da je zloupotrebio ovlašćenja. Sud je prihvatio da je garancija pristupa sudu prema članu 6. stav 1 Konvencije primenjena na suspenziju g. Palude i da je postojao pravni osnov da mu se ona uskrati. Međutim, sud je primetio da je legitimni cilj kojem se teži, negirajući mu pristup sudu kao pod znakom pitanja i zaključio da u svakom slučaju to uskraćivanje nije bio srazmerno sa okolnostima. Dolazeći do tog zaključka, Sud je utvrdio da telo koje je suspendovalo g. Paludu i pokrenulo disciplinski postupak protiv njega - Sudski savet Slovačke - nije obezbedio institucionalne i proceduralne garancije sadržane u članu 6. stav 1 Konvencije.

Između ostalog, Sud je primetio da je prema domaćem zakonu u ono vreme, Sudskim savetom po definiciji predsedavao predsednik Vrhovnog suda, odnosno osoba koja je bila u centru pažnje g. Palude. Zatim, u vreme njegove suspenzije, g. Paluda nije saslušan ni o samoj suspenziji, niti o disciplinskom postupku koji se vodio protiv njega.

Na kraju, on nije mogao da vrši svoj mandat dve godine, tokom koga je dobijao polovinu plate i nije mogao da vrši nijednu drugu unosnu aktivnost.

(Za više detalja posetite sajt Evropskog suda za ljudska prava: www.echr.coe.int)

1. Konferencija evropskih ustavnih sudova – XVIII. kongres

28. juna – 1. jula 2017. godine

Batumi - Konferencija evropskih ustavnih sudova će održati svoj XVIII. kongres na temu: „Uloga ustavnih sudova u poštovanju i primeni ustavnih principa”.

2. Asocijacija azijskih ustavnih sudova i ekvivalentnih institucija (AAUSEI)

7. – 11. avgusta 2017. godine

Solo - AAUSEI će održati sastanke svojih generalnih sekretara, svog Odbra članova i međunarodni simpozijum.

3. Svetska konferencija o ustavnoj pravdi

11. – 14. septembra 2017. godine

Vilnius - U glavnom gradu Litvanije će se održati 4. kongres Svetske konferencije o ustavnoj pravdi na temu: „Vladavina prava i ustavna pravda u savremenom svetu”.

4. 112. plenarna sednica Venecijanske komisije Saveta Evrope

6. – 7. oktobra 2017. godine

Venecija - Scuola Grande di San Giovanni Evangelista.

5. Erevanska konferencija

19. – 21. oktobra 2017. godine

Erevan - Ustavni sud Jermenije i Konferencija ustavnih kontrolnih organa zemalja nove demokratije (USJKUKOZND) će organizovati konferenciju o „Ulozi ustavnih sudova u prevazilaženju ustavnih sukoba”. Venecijanska komisija podržava ovu konferenciju u okviru Evropske unije/Saveta Evrope Partnerstvo za dobro upravljanje (PDU).

6. Konferencija ustavnih nadležnosti Afrike (KUNA)

4. – 6. novembra 2017. godine

Alžir - Naučni seminar Konferencije ustavnih nadležnosti Afrike, u saradnji sa Ustavnim većem Alžira, o „Pristupu pojedinaca na ustavnu pravdu”.

7. Udruženje ustavnih sudova koji koriste francuski jezik (UUSRF)

16. – 17. novembra 2017. godine

Pariz - Proslava 20. godišnjice konferencije UUSRF i seminar-konferencija „Pisanje odluka”.

8. 113. Plenarna sednica Venecijanske komisije Saveta Evrope

8. – 9. decembra 2017. godine

Venecija - Scuola Grande di San Giovanni Evangelista.

Presuda

KO 01/17

Podnosilac

Aida Derguti i 23 poslanika Skupštine Republike Kosovo

Zahtev za ocenu ustavnosti Zakona o izmeni i dopuni Zakona br. 04/L-261 o ratnim veteranima Oslobodilačke vojske Kosova

I. Skupština je 2014. godine usvojila Zakon br. 04/L-261 o ratnim veteranima Oslobodilačke vojske Kosova, koji je proglašen 18. aprila 2014. godine (Osnovni zakon). Skupština je 30. decembra 2016. godine usvojila Zakon o izmeni i dopuni Zakona br. 04/L-261 o ratnim veteranima Oslobodilačke vojske Kosova (osporeni zakon). Nakon toga, 10. januara 2017. godine, pre proglašenja i stupanja na snagu osporenog zakona, 24 (dvadeset četiri) poslanika Skupštine Republike Kosovo (podnosioci zahteva) su podneli zahtev Ustavnom sudu osporavajući ustavnost članova 3 (2), 4 i 5 osporenog zakona, samo u pogledu njegove sadržine.

Podnosioci zahteva su u suštini tvrdili da sporne odredbe nisu u skladu s članom 24. [Jednakost pred zakonom] i 46 [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo, u vezi sa članom 14. [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija) i članom 1 [Zaštita imovine] Protokola br. 1 uz Konvenciju, kao i članovima 7. i 22. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Član 3 (2) osporenog zakona je izmenio član 16. Osnovnog zakona koji propisuje da ratni veterani koji žive u inostranstvu, ali ne u susednim zemljama ili na Kosovu, imaju pravo na druge naknade u skladu sa Osnovnim zakonom, ali nemaju pravo na penziju.

Podnosioci zahteva tvrde da je ratnim veteranima koji uživaju status ratnog veterana i žive u inostranstvu uskraćeno pravo na penziju, što je već predviđeno Osnovnim zakonom. U tom smislu, podnosioci zahteva tvrde da je odbijanje prava na penziju zasnovano isključivo na mestu boravka diskriminatorno. Podnosilac zahteva je tvrdio da član 3. osporenog

zakona nije u skladu sa pravom na jednakost, u vezi s pravom na imovinu.

Član 4. osporenog zakona dodaje još jednu odredbu Osnovnom zakonu, koji deli ratne veterane na tri kategorije na osnovu njihovog vremena mobilizacije i služenja u Oslobodilačkoj vojsci Kosova. Pored toga, ova dodata odredba predviđa tri različita nivoa penzija za ratne veterane u skladu sa tri kategorije. S tim u vezi, podnosilac zahteva je tvrdio da član 4 nije u skladu sa pravom na jednakost, u vezi s pravom na imovinu.

Član 5. osporenog zakona je izbrisao član 18. Osnovnog zakona koji je garantovao penziju za ratne veterane ne niže od minimalne zarade. U tom smislu, podnosilac zahteva je u suštini tvrdio da ova sporna odredba nije u skladu sa pravom na imovinu garantovano Ustavom i Protokolom br. 1 Konvencije.

II. Sud je jednoglasno odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim i ocenio suštinu zahteva. Što se tiče člana 3 (2) osporenog zakona, Ustavni sud je smatrao da uskraćivanje prava na penziju za ratne veterane koji žive u inostranstvu, ali ne i susednim zemljama ili na Kosovu, predstavlja povredu njihovog prava na jednakost pred zakonom u vezi sa pravima na imovinu.

Sud je utvrdio da se veterani OVK koji ne žive na Kosovu ili susednim zemljama nalaze u relativno sličnoj situaciji sa onima koji žive na Kosovu ili u susednim zemljama. Sud je dalje zaključio da uskraćivanje takve penzije predstavlja ograničenje njihovog prava na penziju, koje nije bilo opravdano niti zasnovano na objektivnim razlozima.

Stoga, Sud je utvrdio da član 3 (2) osporenog zakona, isključujući ratne veterane koji žive u inostranstvu, ali ne u susednim zemljama ili na Kosovu od beneficije za penziju, nije u skladu sa pravom na jednakost pred zakonom i pravom na imovinu garantovano prema članovima 24. i 46 Ustava. Što se tiče člana 4. osporenog zakona, Ustavni sud je zaključio da su svi ratni veterani koji su bili predmet Zakona u relativno sličnoj situaciji, imajući u vidu njihov doprinos kao ratni veterani. Međutim, različiti tretman je, odnosno kategorizacija, zasnovana na vremenu mobilizacije i službe, opravdan na objektivnim i razumnim osnovama i u skladu je s pravom na jednakost, u vezi sa pravom na imovinu.

Što se tiče člana 5. osporenog zakona, Ustavni sud je primetio da je pravo na penziju za ratne veterane predstavljalo posed prema članu 46. Ustava i članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Ustavni sud je dalje smatrao da smanjenje iznosa penzije ispod minimalne zarade na Kosovu, kako je predviđeno Osnovnim zakonom pre njegove izmene, predstavlja uplitanje u pravo na imovinu, međutim, postoji opravdano uplitanje u slobodno uživanje prava na imovinu na osnovu služenja javnog interesa i uz poštovanje načela proporcionalnosti.

Sud je utvrdio da je smanjenje naknade za penziju ispod minimalne zarade u skladu sa pravom na imovinu garantovano Ustavom i Konvencijom.

U vezi sa strankama koje imaju pravo da podnesu zahtev za ocenu ustavnosti u Ustavnom sudu, prema članu 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava Republike Kosova:

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:
 - (1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;
 - (2) saglasnosti Statuta opština sa Ustavom;
3. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo i Vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja:
 - (1) sukob ustavnih nadležnosti između Skupštine Kosova, Predsednika Republike Kosovo i Vlade Kosova; (2) saglasnosti predloženog referenduma sa Ustavom;
 - (3) saglasnosti objavljivanja vanrednog stanja i mera preduzetih tokom istog sa Ustavom;
 - (4) saglasnost predloženih ustavnih amandmana sa obaveznim međunarodnim sporazumima, ratifikovanih ovim Ustavom i razmatranje ustavnosti procedure sprovođenja;
 - (5) ako je Ustav prekršen tokom izbora Skupštine.
4. Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu Opštinu.
5. Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja.
6. Trideset (30) ili više poslanika Skupštine može da pokrene postupak ako je Predsednik Republike Kosovo ozbiljno prekršio Ustav.
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.
8. Sudovi su ovlašćeni da, Vrhovnom sudu, podnesu slučajeve koji se tiču saglasnosti nekog zakona sa Ustavom, ako je ta saglasnost primećena tokom sudskog postupka i ako relevantni sud nije siguran u saglasnost spornog zakona sa Ustavom i samo ako odluka relevantnog suda zavisi od saglasnosti zakona.
9. Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava.
10. Dodatna jurisdikcija se može regulisati zakonom.

Pokretanje postupka pred Ustavnim sudom?

Pokretanje postupka pred Ustavnim sudom se vrši podnošenjem zahteva Ustavnom sudu. Zahtev se podnosi popunjavanjem obrasca zahteva, koji možete preuzeti sa internet stranice Ustavnog suda ili ga tražiti direktno u Ustavnom sudu (iako to zahteva puno vremena).

Pre nego što popunite obrazac zahteva, molimo Vas da konsultujete "Uputstva" o popunjavanju obrasca, koja takođe možete naći na internet stranici Ustavnog suda.

Nakon što popunite obrazac zahteva, možete ga lično podneti u Ustavnom sudu, tokom redovnog radnog vremena, putem pošte ili elektronskom poštom (e-mail).

Zahtev treba da bude obrazložen i treba mu priložiti dokaze i sva druga potrebna dokumenta (nemojte dostavljati originalna dokumenta, jer Vam neće bit vraćena nakon razmatranja predmeta).

Za sva moguća pitanja, možete nam se obratiti elektronskom poštom na sledeću adresu:

gjkata.kushtetuese@gjk-ks.org.

Kakav je postupak pred Sudom?

Ukoliko Ustavni sud ocijeni da je apelacija dopustiva, on će zahtevati od druge strane da dostavi svoj odgovor ili da podnese dokumente vezane za zahtev.

Nedostavljanje odgovora ne utiče na tok postupka pred Sudom.

Postupak se obavlja u pismenoj formi, ali Sud može održati javnu raspravu kada je potrebno raspraviti pitanje od značaja za donošenje odluke.

Podnosilac apelacije može izložiti vlastiti predmet pred Sudom ili može izabrati osobu koja će ga zastupati pred Sudom.

U tom slučaju, podnosilac apelacije treba angažovati advokata koji će izložiti njegov slučaj. Vaš zastupnik dužan predočiti punomoć na osnovu koje vas zastupa.

